

Напрямки роботи соціального педагога

1. **Діагностика**: вивчення та аналіз соціальних умов розвитку здобувачів освіти, мікроколективу (групи), учнівського колективу в цілому.
2. **Профілактика**: доцільність дотримання соціально значимих норм та правил поведінки, ведення здорового способу життя; сприяння попередженню негативних явищ в учнівському середовищі.
3. **Навчальна діяльність**: форма активного співробітництва, направлена на удосконалення, розвиток, формування особистості.
4. **Консультування**: надання порад, рекомендацій здобувачам освіти, батькам, викладачам, майстрам виробничого навчання та іншим особам, які звертаються до соціального педагога.
5. **Зв'язки з громадськістю**: спрямована на досягнення взаєморозуміння, співпрацю між окремими особами, колективами, соціальними групами, організаціями, державними органами управління.
6. **Просвіта**: формування психологічної та соціальної компетентності учасників освітнього процесу.
7. **Організаційно-методичний**: координація взаємодії всіх суб'єктів соціального виховання; сприяння соціально корисній діяльності дітей та підлітків; формування доброзичливих взаєностосунків в підлітковому середовищі, а також серед дітей та дорослих, сприяння професійному самовизначенню.
8. **Соціально-захисний**: соціально-педагогічний захист соціально незахищених категорій здобувачів освіти.

ПИТАННЯ, ЗА ЯКИМИ МОЖНА ЗВЕРТАТИСЯ ДО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА

1. Формування гуманних відносин між здобувачами освіти та педагогами.
2. Охорона і захист прав та інтересів здобувачів освіти.
3. Вивчення особливостей особистості здобувача освіти, соціальної ситуації розвитку та умов життєдіяльності.
4. Вияв інтересів та потреб, проблем і труднощів учнівської молоді.
5. Попередження конфліктів в учнівських колективах.
6. Допомога у професійному самовизначенні.
7. Орієнтація здобувачів освіти на здоровий спосіб життя.
8. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх, робота з учнями «групи ризику».
9. Взаємодія з педагогами, психологами, батьками або опікунами для надання допомоги учням.

Діти, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки:

- ✓ діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування;
- ✓ діти осіб, визнаних учасниками бойових дій відповідно до пункту 19 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;
- ✓ діти, один із батьків яких загинув (пропав безвісти) у районі проведення антитерористичних операцій, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій чи збройних конфліктів або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних у районі проведення антитерористичних операцій, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій чи збройних конфліктів, а також внаслідок захворювання, одержаного у період участі в антитерористичній операції, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях;
- ✓ діти, один із батьків яких загинув під час масових акцій громадянського протесту або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час масових акцій громадянського протесту;
- ✓ діти, зареєстровані як внутрішньо переміщені особи;
- ✓ діти, які проживають у населених пунктах, розташованих на лінії зіткнення;
- ✓ рідні діти батьків-вихователів або прийомних батьків, які проживають в одному дитячому будинку сімейного типу або в одній прийомній сім'ї;
- ✓ діти, взяті на облік службами у справах дітей як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах;
- ✓ діти з інвалідністю;
- ✓ діти, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- ✓ діти, які постраждали внаслідок стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф;
- ✓ діти з багатодітних сімей;
- ✓ діти з малозабезпечених сімей;
- ✓ діти, батьки яких загинули від нещасного випадку на виробництві або під час виконання службових обов'язків, у тому числі діти журналістів, які загинули під час виконання службових обов'язків;
- ✓ діти, одному з батьків яких встановлено інвалідність I або II групи;
- ✓ діти, які перебувають на диспансерному обліку;
- ✓ талановиті та обдаровані діти - переможці міжнародних, всеукраїнських, обласних, міських, районних олімпіад, конкурсів, фестивалів, змагань, спартакіад, відмінники навчання, лідери дитячих громадських організацій;
 - ✓ діти - учасники дитячих творчих колективів та спортивних команд;
 - ✓ діти працівників агропромислового комплексу та соціальної сфери села.

Штрафи за куріння в громадських місцях.

В Україні запрацювала норма Закону №2899-IV щодо захисту населення від шкоди вторинного тютюнового та нікотинового викидів. Згідно з статтею 13 цього Закону, у визначених громадських місцях заборонено куріння із застосуванням тютюнових виробів для електричного нагрівання (ТВЕНів) на рівні зі звичайними сигаретами, кальянами, електронними сигаретами, пристроями для споживання тютюнових виробів без їх згорання. Вільними від куріння стали території навчальних закладів, закладів охорони здоров'я, приміщення готелів, ресторанів, гуртожитків, органів влади, дитячі майданчики, підземні переходи, вокзали і зупинки громадського транспорту. Відповідальність нестимуть і курці-порушники, і суб'єкти господарювання, де вчиняється правопорушення. Штраф – від 1 000 до 15 000 грн залежно від суб'єкта і частоти порушень. Скаргу можна подати у електронний спосіб, навіть з телефону.

ДЕ НЕ МОЖНА КУРИТИ

Згідно з новим законом, забороняється куріння, вживання та використання тютюнових виробів, предметів, пов'язаних з їх вживанням, трав'яних виробів для куріння, електронних сигарет, пристроїв для споживання тютюнових виробів без їх згорання, кальянів:

- у ліфтах і таксофонах;
- у приміщеннях та на території закладів охорони здоров'я;
- у приміщеннях та на території навчальних закладів;
- у приміщеннях та на території спортивних і фізкультурно-оздоровчих споруд та закладів фізичної культури і спорту;
- у приміщеннях закладів ресторанного господарства;
- у приміщеннях об'єктів культурного призначення;
- у приміщеннях органів державної влади, інших державних установ, органів місцевого самоврядування;
- у приміщеннях підприємств, установ та організацій

усіх форм власності;

- у приміщеннях готелів та аналогічних засобів розміщення громадян;
- у приміщеннях гуртожитків;
- на дитячих майданчиках;
- у місцях загального користування житлових будинків;
- у підземних переходах;
- у транспорті загального користування, що використовується для перевезення пасажирів, у тому числі в таксі;
- на вокзалах та станціях;
- на зупинках громадського транспорту.

Домашнє насильство

ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ НАД ДІТЬМИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ХЛОПЦІВ І ДІВЧАТ

”

Насильство — це дії, спрямовані проти волі людини.

Але в ситуації насильства щодо дитини згода та воля дитини не є виправданням насильства.

”

Важливо! Дитина, яка постраждала від домашнього насильства, це —

- особа, яка не досягла 18 років та зазнала домашнього насильства у будь-якій формі
- або стала свідком (очевидцем) такого насильства.

Дитина-кривдник — особа, яка не досягла 18 років та вчинила домашнє насильство у будь-якій формі.

Ситуації домашнього насильства, у яких дитина може бути постраждалою особою*:

- насильство між подружжям;
- насильство між колишнім подружжям;
- насильство між нареченими;
- від матері (батька) до дітей одного з подружжя (колишнього подружжя) та інший із подружжя (колишнього подружжя);
- від осіб, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у шлюбі між собою;
- від батьків (матері, батька);
- від діда (баби);
- прадіда (прабаби);
- вітчима (мачухи);
- між рідними братами і сестрами;
- між двоюрідними братами і сестрами;
- від інших родичів: дядька (тітки), двоюрідного діда (баби) тощо;
- від опікунів, піклувальників;
- від прийомних батьків, батьків-вихователів, патронатних вихователів.

До уваги! Діти так само можуть скоїти домашнє насильство відносно наведених вище осіб. Тоді це — дитина-кривдник(-ця).

Домашнє насильство може проявлятися, коли батьки, сестри, брати, тітка, дядько, бабуся, дідусь або інші родичі вчиняють до тебе:

- штовхають;
- хапають за руки або інші частини тіла;
- дають ляпаси;
- викручують руки;
- смикають за волосся;
- ставлять синці;
- принижують;
- залякують;
- псують, ховають особисті речі;
- словесно ображають;
- позбавляють їжі, одягу та іншого майна або коштів;
- примушують виконувати важку непосильну роботу;
- є свідками постійних сварок, бійок між батьками, родичами;
- постійно обмежують в спілкуванні з іншими дітьми;
- сексуальні домагання;
- інші дії, що тобі шкодять або завдають страждань;
- інші дії, які завдають тобі біль та тілесні ушкодження
- тощо.

*Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»

Головним завданням Координаційної ради є забезпечення міжвідомчої співпраці щодо реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, узгодження заходів у цій сфері, підвищення їх ефективності. Вирішення питань щодо сім'ї, гендерної рівності, дискримінації за ознакою статі, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми. Визначені відповідальні працівники, які проводять роботу з координації заходів реагування на факти вчинення насильства управління праці та соціального захисту населення Хмельницької міської ради телефон (0382) 70-45-74.

Якщо ви чи ваші близькі стали жертвою насильства, або якщо вам потрібно залишити [повідомлення про факти насильства](#), слід звернутися до поліції телефонуйте за номером 102.

Контакти територіальних підрозділів поліції міста Хмельницького:

Хмельницький відділ поліції ГУНП в Хмельницькій області

телефони: 0979354067

Південно – Західне відділення поліції Хмельницького ВП

телефони: 0967098301; (0382) 61-80-36

Зарічанське відділення поліції Хмельницького ВП

телефони: 0974080613; (0382) 63-10-86

Корисні контакти щодо отримання психологічної та правової допомоги та консультацій:

- **Хмельницький міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді**, в якому можна отримати консультації юриста та психолога (вул. Кам'янецька, 38, телефон (038) 79-46-68);
- **Хмельницький обласний центр соціально-психологічної допомоги**, в якому окрім консультативної допомоги у разі необхідності можна отримати тимчасовий притулок (телефон (038) 74-64-72);
- **Хмельницький міський центр соціальної підтримки та адаптації**, в якому окрім консультативної допомоги психолога та юриста, у разі необхідності можна отримати тимчасовий притулок у соціальному готелі (вул. Житецького,22, телефони: (038) 75-29-86; (038) 67-51-13);
- **Служба у справах дітей** (вул. Грушевського, 88, телефон (038) 75-27-20);
- **Спеціалізована служба «Телефон Довіри 15-50»** цілодобово надається екстрена психологічна допомога консультантами-психологами телефон 0671331550
- **Гаряча лінія при управлінні охорони здоров'я** телефон 707-103.

ГАРЯЧІ ЛІНІЇ:

Урядова гаряча лінія: 15-47

Якщо Ви опинилися в ситуації домашнього насильства, телефонуйте: **102**

Гаряча лінія Національної поліції України: 0-800-500-202

Національна гаряча лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації (0-800-500-335)

Короткий номер з мобільного – 116-123

Якщо Ви стали свідком жорстокого поводження з дітьми або Ваша дитина потерпає від домашнього насильства – телефонуйте:

Національна дитяча гаряча лінія 0-800-500-225

(безкоштовно зі стаціонарних, мобільних телефонів чи таксофонів Києва)

Короткий номер з мобільного – 116-111

У разі зникнення дитини до Служби розшуку дітей 116-000

Колл-центр Національної поліції – 0-800-500-202

Що таке булінг і як його розпізнати

Булінг – це агресивна і вкрай неприємна поведінка однієї дитини або групи дітей стосовно іншої дитини, що супроводжується фізичним і психологічним тиском, яка має системний характер. Багатьох дітей булять за те, що вони виглядають, говорять, думають не так, як їхнє оточення.

Дитина навряд чи розповість вам про те, що її булять. Тому уважно придивіться до її поведінки та можливих зовнішніх ознак булінгу:

- образливі або принизливі відео у соціальних мережах (кібербулінг)
- поламані іграшки і особисті речі
- брудний або розірваний одяг
- розірвані зошити та підручники
- жувальна гумка у волоссі
- забруднений крейдою одяг
- інші ознаки фізичних знущань

Рекомендації учням щодо уникнення булінгу:

Намагайся підтримувати стосунки з усіма учасниками колективу. Не розпускай плітки, а почувши плітку, не переказуй її іншим. Відстоюй свою думку, не дозволяй принижувати себе. Підтримуй традиції колективу. Бери участь у спільних колективних заходах. Якщо виникають проблеми у стосунках з однолітками або вчителями, звернися до дорослих яким и довіряєш (до класного керівника, психолога, соціального педагога).

ГОЛОВНЕ В ЗАКОНІ ПРО ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ В ШКОЛАХ

**Вперше
визначено
термін:**

Булінг – це моральне або фізичне насильство, агресія в будь-якій формі з метою викликати страх, тривогу і підпорядкувати людину своїм інтересам.

Відповідно
до закону №8584

Передбачено відповідальність за знущання:

Моральне або фізичне насильство, агресія	 Штраф 340 – 850 грн
Дії з особливою жорстокістю, повторне порушення	 Штраф 1700 – 3400 грн
Приховування вчителем факту цькування	 Штраф 850 – 1700 грн

За вчинення правопорушення неповнолітніми віком до 16 років – штраф сплачують батьки

 ЦЕНТР гендерних досліджень та освіти

Поради дітям

Ось кілька стратегій, які можуть допомогти тобі покращити ситуацію і своє самопочуття, зумовлене тим, що відбувається:

- **Уникай агресора та перебувай у товаристві друзів.** Не заходь у туалет, якщо булер знаходиться там, не ходи в роздягалку, коли немає нікого поруч. Постійно перебувай у товаристві приятеля, щоб не залишатись наодинці з недругом. Перебувай в оточенні приятелів у коридорах або на перерві – скрізь, де можна зустріти булера, по дорозі додому, у транспорті,. Запропонуй те ж саме своєму другу.
- **Стримуй гнів.** Розхвилюватись у зв'язку зі знущанням природно, але саме цього й домагаються булери. Це дає їм змогу відчувати себе сильнішими. Намагайся не реагувати плачем, не червоній і не переймайся. Це вимагає великої кількості тренувань, але це корисна навичка дати відсіч агресору. Іноді корисно практикувати стратегію приведення себе в повну рівновагу, наприклад, рахувати до десяти, записувати свої гнівні слова на аркуші паперу, робити глибокий вдих або просто уходити. Іноді треба навчитися робити непроникний вираз обличчя, поки ти не позбудишся небезпеки (посмішка або сміх можуть провокувати агресора на нові третирування).
- **Дій хоробро, ухोдь та ігноруй агресора.** Твердо й чітко скажи йому, щоб він припинив, а потім розвернись та піди. Намагайся ігнорувати образливі зауваження, наприклад, демонструй байдужість чи вдавай, що ти захоплений бесідою по мобільному телефону. Ігноруючи булера, ти показуєш, що він тобі байдужий. Зрештою, він, імовірно, утомиться діставати тебе.
- **Усунь провокаційні фактори.** Якщо булер вимагає від тебе грошей на обід, принось обід із собою, кажи, що батьки не дають тобі грошей. Якщо він намагається відібрати твій музичний плеєр, айфон, планшет – не бери його до школи.
- **Розкажи дорослим про знущання.** Учителі, психолог, соціальний педагог, класний керівник, директор школи, батьки допоможуть припинити знущання, а в разі її систематичного характеру – звернуться до компетентних органів захисту прав дитини.
- **Поговори з кимось, кому ти довіряєш:** із працівниками школи, братом, сестрою або другом. Вони можуть запропонувати деякі корисні поради та виправити ситуацію, також це допоможе тобі відчувати себе менш самотнім.

Пам'ятка для жертви булінгу

1. **Не протиставляй себе колективу.** Намагайся бути доброзичливою людиною, навіть із агресивно налаштованими до тебе членами колективу.
2. **Не принижуй інших:** не обзивайся, не дерись, не погрожуй.
3. **Захищайся:** твердо, не переходячи в атаку, не дозволяй принижувати себе, показуй, що можеш постояти за себе.
4. **Наберись терпіння:** те, що відбулося, не триватиме довго.
5. **Розбирайся у причинах,** але не займайся самознищенням, не звинувачуй себе ні в чому.
6. **Говори впевнено, але тактовно,** коли розмовляєш із булером, стій прямо, поведься спокійно, не бійся, не кричи та тим більше не зчиняй бійку.
7. **Кажі «НІ» і не почувай себе винним.**
8. **Шукай підтримки у працівників школи, друзів, батьків.** Вони допоможуть тобі вистояти.
9. **Не мовчи!** Розповідай про знущання та насильство над собою. Це допоможе швидше припинити протиправні дії.
10. **Звертайся до компетентних органів,** що мають захищати твої права, отримуй інформацію щодо власного захисту .

КІБЕРБУЛІНГ

КІБЕРБУЛІНГ або **ІНТЕРНЕТ-МОБІНГ** – це відносно нова форма агресії, що трапляється в **ІНТЕРНЕТІ**. Нападник використовує соціальні мережі, електронну пошту, месенджери та інші засоби спілкування, щоб дошукати, шантажувати та принизити людину.

ВИДИ КІБЕРБУЛІНГУ

- Флеймінг** – невеликі емоційні та жорсткі репліки, які агресор надсилає жертві переважно на «публіці»: на форумах або у чатах. Улюблений інструмент згущання та званих «тролів».
- Нападки** – це регулярні образливі висловлювання провокатора, які виснажують жертву. Найчастіше можна спостерігати в ігровому товаристві – у чатах онлайн ігор.
- Самознищення** – агресор використовує особисту інформацію іншої людини (паролі до облікових записів у соціальних мережах та блогах), щоб від її імені дошукати інших користувачів.
- Хемінг** – фіксування реальних нападів або змушує для публікації в Інтернеті. Внаслідок появи хемінгу з'явилось інше поняття – булінг, що означає загибель жертви внаслідок булінгу.
- Наклеп** – провокатор поширює неправдиву та принизливу інформацію про свою жертву.
- Кіберпереслідування** – найнебезпечніший різновид інтернет-мобінгу. За допомогою інформації, яку жертва викладає у мережу, злодій переслідує її, щоб скоїти напад, побити або звалтувати.
- Вигнання** – демонстративне ігнорування людини: видалення з чатів, груп, додавання до чорного списку друзів тощо.
- Шахрайство** – крадіжка конфіденційних даних задля власних цілей або на замовлення третіх осіб.

БЛОКУЙ
тих, хто ображає тебе в інтернеті або через мобільний телефон

ЖАЛИСЯ
на сторінку юридичної адміністрації соцмережі
Не знаєш як?
Запитай дорослих

НЕ ВІДПРАВЛЯЙ
приватних та інтимних фото або повідомлень

ПАМ'ЯТАЙ
Все, що ти робив в інтернеті, залишається у кіберпросторі, навіть коли ти видалюєш інформацію.

ТЕЛЕФОНУЙ
БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА 0 800 213 103
НАЦІОНАЛЬНА ДІТЯЧА ГАРЯЧА ЛІНІЯ 116 111
НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ 102

Корисні посилання щодо допомоги у разі кібербулінгу

- Національна «гаряча лінія» для дітей та молоді за номерами: **0 800 500 225** або **116 111**
- Поліція (кіберполіція) за номером **102** (повідомити про кібербулінг)
- Чат-бот Stop Sexting (якщо шантажують в Інтернеті і вимагають контент сексуального характеру)
- [Youtube.com/Stop Sexting Ukraine](https://www.youtube.com/StopSextingUkraine)
- Інтернет-платформа «Бийся як дівчина» (https://www.instagram.com/flg_ua/)
- Організація ЮрФем (доступна та якісна правова допомога в Україні) (<http://jurfem.com.ua/en/home-page-2/>)
- Організація Teennergizer – консультації за принципом «рівний-рівному» або з психологом безкоштовно і конфіденційно (<https://teennergizer.org/consultations>)
- Урядова консультаційна лінія з питань безпеки дітей в Інтернеті: **15 45** (далі обрати «3»)

На базі інформаційної кампанії «Викресли булінг» Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні розроблено [рекомендації](#) про те, як зрозуміти, що дитина зазнає цькування, що робити, щоб запобігти цьому, як батьки можуть підтримати дитину тощо.

З метою створення безпечного освітнього середовища в закладах освіти Міністерством освіти і науки України видано наказ від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» та створено сторінку на сайті Міністерства освіти і науки України з корисними посиланнями щодо теми антибулінгу (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/protidiya-bulingu/korisni-posilannya-shodo-temi-antibulingu>).

РЕКОМЕНДАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ПІДЛІТКАМ

- Намагайся ставитись до інших людей так, як бажаєш, щоб ставились до тебе.
- Дотримуйся норм законів і моралі в сім'ї та суспільстві.
- Формуй в собі позитивні потреби і погляди. Пам'ятай, що егоїзм і слабовілля прирікають тебе на асоціальні вчинки.
- Не уникай ритмічної і напруженої трудової діяльності. Знаходь собі діло (роботу), яке дає змогу проявити себе та самоствердитися.
- Намагайся уникати компаній, спроможних змінити тебе, твій світогляд, які можуть утягнути тебе в злочинний світ.
- Учись знаходити в собі найкращі якості, завжди спирайся на свою гідність: почуття особистої гідності – основа поваги до іншої людини.
- Сформулюй для себе найближчі і подальші життєві цілі – це могутній фактор твого розвитку.
- Не прагни до самотності, не занурюйся в себе під час усвідомлення своїх неправомірних вчинків (дій). Обери собі друга з кола близьких тобі людей, який завжди буде готовий надати тобі допомогу.
- Люби себе будь-якого. Формуй в собі позитивну самооцінку, вчись володіти собою, стримуватися. Не давай волю своїм природним реакціям, вчись виражати емоції достойним чином.

РЕКОМЕНДАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ПІДЛІТКАМ ЩОДО УНИКНЕННЯ КОНФЛІКТІВ

- Не розмовляйте одразу з людиною, яка знаходиться в збудженому стані.
- Перед тим, як сказати про якусь неприємність, подивіться на це очима опонента.
- Не приховуйте свого доброго ставлення до людини, висловлюйте схвалення його вчинкам.
- Змушуйте себе мовчати, коли вас залучають до дрібних сварок.
- Навчайтеся поводити себе гідно, говорити спокійно, ввічливо, доброзичливо з оточуючими, поважайте гідність інших.
- Якщо ви розумієте, що помиляєтесь в своїх думках, вчинках, визнайте це одразу.